

POUŽITÍ ovr V POHRANIČNÍM STŘETNÉM SRAŽENÍ

Podplukovník Václav Hodoušek

Nejdůležitějším rysem pohraničního střetného sražení a boje při zahájení války bude okamžitá, aktivní a rozhodná bojová činnost všech druhů ozbrojených sil.

Uvážíme-li, že pohraniční střetné sražení a boj je zvláštní druh střetného sražení a boje, který svým významem daleko přerůstá rámec střetného sražení a boje v průběhu operace (řeší nejzávažnější úkol prvních dnů války, tj. získání iniciativy a vytváření podmínek pro její udržení), potom nám jasně vynikne úloha a místo oddílů vojenských raket v něm.

Abychom mohli vymezit činnost oddílů vojenských raket v pohraničním střetném sražení a boji, je nutno poukázat na to, že k pohraničnímu střetnému sražení a boji může dojít za nejrůznějších okolností; předpokládáme tu nejpravděpodob-

nější variantu, kdy nepřítel zahájí napadení tak, že vsadí vše na překvapivý jaderný útok a současně nebo s nepatrným předstihem začne z chodu vytvářet operační sestavu na zvolených směrech. Naše svazky musí být připraveny na tu nejsložitější situaci.

V závislosti na zjištěných přípravách nepřítele budou naše vojska, tedy i oddíly vojenských raket, na různém stupni bojové pohotovosti, tj. že nemusí uspět zaujmout určené prostory v operační sestavě a budou donuceny zahájit bojovou činnost z prostorů rozptýlení, shromaždišť nebo posádek. Tato skutečnost bude vyžadovat od všech příslušníků oddílů vojenských raket, které jsou hlavní palebnou silou svazků, aby vynaložili v přípravě a plnění úkolů maximální iniciativu a obětavost.

Některé hlavní zásady přípravy a organizace pohraničního střetného sražení a boje u oddílů vojenských raket

Varianta zahájení války s překvapením je pro podmínky naší armády rozhodující a proto v jejím pojetí je nutno řešit přípravu a materiálně technické zabezpečení oddílů vojenských raket.

Technická příprava raket, složitost a náročnost prací spojených s dosažením bojové pohotovosti oddílů vojenských raket způsobují nesoulad mezi dobou připravenosti vševojskových svazků k plnění bojových úkolů a oddílů vojenských raket k úderům na objekty nepřítele a vytvoření tak výhodných podmínek pro přechod vševojskových svazků do rozhodného útoku.

To vše zdůrazňuje význam neustálého zkvalitňování přípravy a zvyšování bojové pohotovosti oddílů vojenských raket. Hlavní pole působnosti v plnění těchto požadavků spočívá ve vysokém morálním a politickém uvědomění a vysoké kázni

všech příslušníků oddílů vojenských raket. Dále ve správném rozmístění, doplnění a přípravě kádru, v úrovni vycvičenosti a sladěnosti oddílů, v úplnosti, celkovém technickém stavu a pojištění bojové a dopravní techniky, ve stupni bojového, materiálně technického a zdravotnického zabezpečení, v materiálním a organizačním zabezpečení nepřetržitěho spojení a utajení, v rychlém a organizovaném vyvedení oddílů vojenských raket do prostorů bojového rozmístění.

V přípravě a organizaci pohraničního střetného sražení bude důležité včas a organizovaně uvést do bojové pohotovosti a vyvést oddíly vojenských raket zpod úderu zbraní hromadného ničení nepřítele. Proto již v míru připravujeme některá opatření, např. reálný plán bojového poplachu, kde v současné době sice jednotky splňují přijatelné časové normy, ale

je nutné i nadále hledat rezervy pro jejich zkracování. Poznatky z některých cvičení a prověrek bojové pohotovosti ukazují, že u některých oddílů vojskových raket vinou špatné organizační a řídicí činnosti velitelů a štábů a menší vycvičenosti jednotek i jednotlivců pohybovaly se ztrátové časy (při srovnání optimální doby se skutečnou) na hranici 30—35 % všech činností do doby pohotovosti k palbě.

Největší procentuální ztráty byly v organizaci a uskutečňování přesunů. Uvědomíme-li si při tom, že úspěšné plnění úkolů oddílů vojskových raket v pohraničním střetném sražení a boji bude především závislé na plnění stanovených norem při přesunech, pak nám v plné míře vystupuje do popředí příprava a intenzivní výcvik v tomto směru.

Některé otázky z činnosti oddílů vojskových raket v pohraničním střetném sražení a boji

V této části jsem si nekladal za cíl rozebrat všechny možné varianty použití ovr v pohraničním střetném sražení a boji, ale omezil jsem se jen na jeho charakteristickou činnost při nenadálém napadení nepřítelem.

Bojovou činnost oddílu vojskových raket v pohraničním střetném sražení a boji plánujeme již v míru a to podle několika variant, v závislosti na použití vševojskového svazku. Zpracované dokumenty musí být běžně podle situace doplňovány a upřesňovány a můžeme je rozdělit do dvou kategorií. První tvoří plán bojového poplachu, druhou operační dokumentace a ostatní doplňující a upřesňující nařízení náčelníka raketových vojsk a dělostřelectva vševojskového svazku.

Počátek plánování bojové činnosti oddílu vojskových raket v pohraničním střetném sražení a boji musíme vidět již v podkladech pro plánování, které obdrží velitel vševojskového svazku od velitele armády. Na jejich podkladě zpracuje štáb vševojskového svazku plán průzkumu, plán boje se zbraněmi hromadného ničení nepřítel, plán vyvedení svazku na státní hranici, plán zabezpečení přechodu státní hranice v součinnosti s jednotkami vojska pohraniční stráže a plán materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení.

Výpisy z těchto dokumentů pro oddíl vojskových raket tvoří operační a bojovou dokumentaci, na jejímž zpracování se

V pohraničním střetném sražení a boji budou podstatnou částí bojové činnosti oddílů vojskových raket přesuny. Proto jednou z nejdůležitějších otázek bojové připravenosti oddílů vojskových raket je zvládnutí přesunů ve stanovených normách.

Význam přípravy a organizace pohraničního střetného sražení a boje u oddílů vojskových raket je zdůrazněn tím, že oddíly vojskových raket v pohraničním střetném sražení a boji musí být připraveny k překvapivým jaderným a chemickým úderům na nepřítele při rozvíjení bojové činnosti svazku na samostatných směrech, na rozlehlých prostorech, aby zabezpečily úspěšný boj i značně menšími silami tanků, pěchoty a hlavně dělostřelectva.

podílí náčelník raketového vojska a dělostřelectva svazku. Pro případ nenadálého napadení nepřítelem bylo by výhodné, aby operační dokumentace byla uložena přímo u velitele oddílu vojskových raket.

Velitel a štáb oddílu vojskových raket zpracovávají v plném rozsahu plán bojového poplachu, který musí být zpracován v chronologickém sledu uvádění do bojové pohotovosti.

Plán bojového poplachu, operační a bojová dokumentace, doplňující a upřesňující rozkazy a nařízení velitele svazku a náčelníka raketových vojsk a dělostřelectva svazku, musí mít vzájemnou návaznost a to předpokládá neustálou znalost úkolů stanovených oddílu vojskových raket.

Při nenadálém napadení nepřítelem, přesune se ovr na základě plánu bojového poplachu, operační dokumentace, doplňujících a upřesňujících rozkazů a nařízení do prostoru bojové činnosti buď v sestavě divize (začleněn na čele hlavních sil, které se budou přesunovat obvykle ve směru hlavního úderu divize), nebo po samostatné pochodové ose. Ideální případ by byl, kdyby oddíl vojskových raket během přesunu ať na čele hlavních sil divize, nebo při přesunu po samostatné pochodové ose, byl v pohotovosti k okamžitému rozvinutí a palbě k zabezpečení bojové činnosti divize v pohraničním střetném sražení a boji. Tuto skutečnost musí nadřazení brát v úvahu při řešení otázek dislokace oddílů vojskových

raket, umístění skladů nosičů, způsobu a včasnosti dodání bojových částí.

Pochodový proud oddílu bude pozůstávat z jedné kolony rozčleněné do hloubky, při čemž bude účelné, aby vzdálenosti mezi odpalovacími zařízeními a přepravníky s raketami byly 300–500 m, mezi vozidly 25–30 m. Potom délka pochodového proudu oddílu vojenských raket bude 1,5–2 km.

Vezmeme-li v úvahu střední pochodové rychlosti motostřeleckých a tankových divizí a možnosti materiálu ovr, musí ovr dosahovat průměrné rychlosti za přesunu ve dne 25–30 km/hod., v noci 20 až 25 km/hod. Při přesunu odpalovacího zařízení a přepravníků s raketami s jadernou náplní, by střední pochodová rychlost neměla klesnout pod 20 km/hod. Při pohraničním střetném sražení a boji je neúčelné přesunovat odpalovací zařízení oddílu vojenských raket na podvalnicích na vzdálenosti menší než 90 km. Důležitou úlohu v pohraničním střetném sražení a boji musí sehrát rekognoskační skupiny oddílu, které je třeba vysílat tak, aby se pohybovaly společně s přesunutým odřadem svazku nebo s jednotkami ochrany svazku a to v neustálé pohotovosti k okamžité činnosti na rozkaz, nebo signál velitele ovr.

Oddíl vojenských raket jako hlavnímu palebnému prostředku ničení nepřítele velí velitel divize prostřednictvím náčelníka raketového vojska a dělostřelectva divize. Hlavním obsahem velení oddílu vojenských raket je řízení palby a manévru, organizace bojové činnosti, materiálně technického a politického zabezpečení. Při tom je nutno zaměřit se na průzkum objektů pro jaderné úder, na přípravu jaderných úderů (tj. určit potřebnou mohutnost jaderného úderu, druh výbuchu, vykonavatele, bezpečnostní podmínky a očekávaný výsledek), na vyhodnocení radiální situace, zvláště pro pozemní výbuchy a organizaci činnosti vlastních vojsk v pásmech zamoření radioaktivními látkami a způsob jejich překonávání, na organizaci a způsob vyvedení, rozvinování a přemísťování oddílu vojenských raket, na organizaci součinnosti s letectvem a prostředky vyčleněnými k zabezpečení ovr.

Náčelník raketového vojska a dělostřelectva divize na základě pokynů velitele divize, přímo organizuje bojové použití ovr a nese plnou odpovědnost za jeho správné využití a splnění všech úkolů, které byly v průběhu pohranič-

ního střetného sražení a boje uloženy. Hlavní zásadou při použití ovr v pohraničním střetném sražení a boji, musí být postupně soustřeďovat jaderné a chemické úder, na bližší a pak na vzdálenější cíle při současném ničení prostředků hromadného ničení nepřítele na celou hloubku dostřelu ovr s využitím předsunutých palebných baterií. Ke splnění těchto úkolů je nutné zabezpečit oddíl před přesunem do prostoru předpokládaného pro střetný boj kompletovanými raketami.

Ke splnění samostatných úkolů předsunutého odřadu divize je výhodné začlenit jednu baterii ovr do sestavy předsunutého odřadu.

S obdržením úkolu pro přesun, štáb divize na základě úkolů, uložených velitelem divize, je povinen určit prostředky průzkumu pro zabezpečení činnosti ovr. Průzkum je nutné vést do celé hloubky možného rozmístění taktických jaderných prostředků nepřítele a jiných důležitých cílů, ohrožujících splnění bojového úkolu divize s cílem získat údaje o charakteru cíle, jeho souřadnice, rozměry (konfigurace), charakter i stupeň ženičního vybudování a údaje o jeho činnosti s uvedením doby. Požadavek na přesnost určení souřadnic, které budou určovány v převážné míře z leteckého snímku nebo mapy, nelze zlehčovat.

Při organizaci průzkumu musí být určena sestava průzkumných jednotek divize, osa jejich postupu a činnost při přesunu, při zavázání vševojskových útvarů a jednotek do boje, předkládání průzkumných údajů, musí být rozděleny úkoly a vyřešeny otázky součinnosti s armádními průzkumnými prostředky. Na včasné předání průzkumných údajů má rozhodující vliv organizace spojení.

Průzkum prostředků jaderného napadení nepřítele a jiných důležitých cílů, uskutečňovaný agenturním průzkumem a průzkumnými skupinami, bude málo efektivní a získávané průzkumové údaje budou brzy „stárnout“. Proto hlavním prostředkem průzkumu v pohraničním střetném sražení a boji musí být prostředky vzdušného průzkumu a základním způsobem vizuální pozorování.

Velitel oddílu vojenských raket po obdržení rozkazu nebo signálu na rozvinutí oddílu, upřesňuje úkoly náčelníku štábu oddílu a velitelům baterií, rádiem vydává úkoly veliteli rekognoskační skupiny k vyhledání vhodného prostoru bojového rozmístění. Za přesunu ovr může

dojít k situaci, že ovr bude nutno rozvinout z chodu a to v nepřipraveném prostoru bojového rozmístění a palbu zahájit okamžitě, což bude nejčastějším případem v pohraničním střetném sražení a boji. V takovém případě velitel ovr rozvine oddíl z chodu v bezprostřední blízkosti osy přesunu, čímž se zkrátí čas na přípravu k palbě až o 40 minut.

Prostor bojového rozmístění určí podle mapy nebo leteckého snímku. Vydá úkol náčelníku štábu a velitelům baterií, při čemž uvede: velitelské stanoviště oddílu, palebná postavení jednotlivých baterií, místo čtyř technického zabezpečení, směrník hlavního směru, dobu pohotovosti ke střelbě a vydá nařízení pro organizaci spojení. Bojová sestava ovr bude připojená pomocí topografického připojovače, nebo podle mapy, leteckého snímku s použitím přístrojů, nejčastěji pomocí prověřené dělostřelecké busoly. K získání přesnějších topografických údajů je nejen výhodné, ale i žádoucí, volit prostor bojového rozmístění poblíž orientačních bodů, jejichž souřadnice známe, nebo jsou zakresleny na mapě nebo leteckém snímku.

Jednou z důležitých povinností velitele a štábu ovr je zabezpečit čerstvé povětrnostní zprávy k neustálé obnově grafikonu vypočítaných oprav.

Po obdržení údajů o cíli, velitel oddílu vydá úkoly náčelníku štábu oddílu a velitelům baterií. Odpalovací zařízení z chodu zaujímají palebné postavení a při-

pravují se ke střelbě. Všechny potřebné prověrky raket a odpalovacích zařízení uskutečňujeme bezprostředně ve vyčkávacím postavení, které v tom případě volíme v nevelké vzdálenosti od palebných postavení. Povětrnostní hlídky baterií se rozvíjejí poblíž palebných postavení a ihned sondují atmosféru na aktivním úseku dráhy letu rakety. Velitel oddílu a náčelník štábu se svým štábem zaujímá velitelské stanoviště oddílu uprostřed bojových sestav baterií a ihned řídí činnost jednotek oddílu s důrazem na palebnou baterii, která bude plnit palebný úkol jako první.

Po splnění palebného úkolu dodržuje baterie důsledně plán manévru v prostoru bojového rozmístění.

Manévr pohybem ovr v průběhu pohraničního střetného sražení a boje musí ve všech základních ukazatelích řídit náčelník raketového vojska a dělostřelectva divize. Určuje dobu zahájení přemístění, osu přesunu, nové prostory bojového rozmístění a musí ovlivnit i manévr v prostorech bojového rozmístění.

Oddíl vojskových raket se přemísťuje zpravidla po bateriích, ve zvláštních případech jako celek. Při organizaci přemísťování vycházíme z maximálního dostřelu, z nutnosti mít odpalovací zařízení v pohotovosti k zabezpečení činnosti svazku v nejdůležitějších momentech boje, při zasazení druhého sledu, odrážení protiztečí a protiúderů, průlomu obranných postavení a pásem apod.